

I

(Резолюции, препоръки и становища)

ПРЕПОРЪКИ

СЪВЕТ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 9 декември 2013 година

относно ефективни мерки за интегриране на ромите в държавите-членки

(2013/C 378/01)

СЪВЕТАТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292, във връзка с член 19, параграф 1, от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) Съгласно член 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) равенството е една от основополагащите ценности на Съюза. Съгласно член 3, параграф 3, втора алинея от ДЕС Съюзът се бори срещу социалното изключване и дискриминацията и насърчава защитата на правата на детето.
- (2) Според член 10 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), при определянето и осъществяването на своите политики и дейности Съюзът се стреми да се бори срещу дискриминацията, основана на расов или етнически произход.
- (3) В член 19, параграф 1 от ДФЕС на Съвета се дава възможност да предприема целесъобразни действия за борба срещу дискриминацията, основана на пола, расовия или етническия произход, религията или убежденията, наличието на увреждане, възрастта или сексуалната ориентация.
- (4) В член 21, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз се заявява, че е забранена всяка форма на дискриминация, основана по-специално на пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език или принадлежност към национално малцинство.

- (5) Директива 2000/43/ЕО на Съвета ⁽¹⁾ установява рамка за борба срещу дискриминацията, основана на расовия или етническия произход, в целия Съюз в областта на заетостта и обучението, образованието, социалната закрила (включително социалната сигурност и здравеопазването), социалните придобивки и достъпа до стоки и услуги, в т.ч. жилищното настаняване, и тяхното предлагане.

- (6) За целите на настоящата препоръка, както и в други политически документи на Европейския парламент и на Съвета, понятието „роми“ се използва като общо понятие, което обхваща групи хора с повече или по-малко сходни културни характеристики, например Sinti, Travellers, Kalé, Gens du voyage и др., независимо дали водят или не уседнал начин на живот.

- (7) Много роми в Съюза все още са изложени на крайна бедност, социално изключване, дискриминация и пречки да упражняват основните си права, което ги излага на риск от експлоатация, например посредством трафика на хора. Затова следва да се разгледат по-ефективни мерки за социално приобщаване, адаптирани към тяхното положение и потребности.

- (8) Особено тревожно е положението на ромските деца в Съюза поради редица фактори, които ги правят особено уязвими и изложени, *inter alia*, на, лошо здравеопазване, лоши битови условия, недобро хранене, социално изключване, дискриминация, расизъм и насилие. Социалното изключване на ромските деца често е свързано с

⁽¹⁾ Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход (ОВ L 180, 19.7.2000 г., стр. 22).

липсата на регистрация при раждането и на документи за самоличност, със слабо участие в ранното детско образование и грижи, както и във висшето образование, и с висок процент на отпадане от училище. Сегрегацията е сериозна пречка пред достъпа до качествено образование. Някои ромски деца стават също жертва на трафик на хора и трудова експлоатация.

- (9) Ромите, които са граждани на трети държави и пребивават законно в държавите-членки, също могат да бъдат поставени в уязвимо положение, особено когато живеят в същите лоши условия като много от ромите, които са граждани на Съюза, и същевременно са изложени на предизвикателствата пред много от мигрантите, идващи от държави извън Съюза.
- (10) В контекста на мобилността в рамките на Съюза е необходимо да се спазват правото на свободно придвижване на гражданите на Съюза и условията за неговото упражняване, включително притежаването на достатъчно средства и на пълна здравна осигуровка в съответствие с Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾, като същевременно се търсят начини за подобряване на жизнените условия на ромите и се прилагат мерки за насърчаване на тяхното икономическо и социално интегриране в държавата-членка на произход, както и в държавата-членка на пребиваване.
- (11) В резолюциите на Европейския парламент от 9 септември 2010 г. относно положението на ромите и свободата на движение в Европейския съюз и от 9 март 2011 г. относно стратегията на ЕС за интеграция на ромите Комисията и държавите-членки бяха призовани да мобилизират съществуващите стратегии и инструменти на Съюза с оглед осигуряването на социално-икономическото приобщаване на ромите.
- (12) В съобщението си от 5 април 2011 г., озаглавено „Рамка на ЕС за национални стратегии за интегриране на ромите до 2020 г.“, Комисията насърчи държавите-членки да приемат или да доразвият всеобхватен подход и да одобряват редица цели в областта на образованието, заетостта, здравеопазването и жилищното настаняване с цел ускоряване интегрирането на ромите.
- (13) На 19 май 2011 г. Съветът прие заключение, озаглавено „Рамка на ЕС за национални стратегии за интегриране на ромите за периода до 2020 г.“, в които е изразен ангажиментът на държавите-членки за постигането на напредък по отношение на социалното и икономическото приобщаване на ромите.

(1) Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите-членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77).

- (14) Европейският съвет на заседанието си от 23 и 24 юни 2011 г. отправи призив за бързото прилагане на заключенията на Съвета от 19 май 2011 г., по-специално по отношение на изготвянето, актуализирането или развитието на националните стратегии на държавите-членки за интегриране на ромите или на интегрираните пакети от политически мерки в рамките на по-широките им политики за социално приобщаване, с цел подобряване на положението на ромите.
- (15) В съобщението си от 21 май 2012 г., озаглавено „Национални стратегии за интегриране на ромите: първа стъпка в прилагането на рамката на ЕС“ Комисията представи резултатите от първата оценка на всички национални стратегии за интегриране на ромите и интегрирани пакети от политически мерки, и прикани държавите-членки да разгледат редица промени, целящи да се постигне напредък.
- (16) Комисията засили диалога си с държавите-членки относно интегрирането на ромите, по-специално чрез създаването през октомври 2012 г. на мрежата от национални точки за контакти по въпросите на интегрирането на ромите, с цел обсъждане на решения на набелязаните предизвикателства. През ноември и декември 2012 г. група от национални точки за контакти по въпросите на интегрирането на ромите допълнително обсъди начините за повишаване ефективността на мерките за постигане на интегриране на ромите в държавите-членки. Тази група впоследствие докладва на мрежата от национални точки за контакти по въпросите на интегрирането на ромите.
- (17) В съобщението си от 26 юни 2013 г., озаглавено „Стъпки напред в прилагането на националните стратегии за интегриране на ромите“, Комисията изтъкна необходимостта от допълнителни действия за осигуряване на необходимите предпоставки за успешното изпълнение на мерките, насочени към ускоряване процеса на интегриране на ромите във възможно най-кратки срокове.
- (18) Съобщението на Комисията от 3 март 2010 г., озаглавено „Европа 2020 — стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“ (стратегията „Европа 2020“) даде нов импулс на борбата срещу бедността и социалното изключване чрез създаването на общи европейски цели за намаляване на броя на хората, изложени на риск от бедност и социално изключване, на дела на преждевременно напускащите училище, и за повишаване на нивото на образование и на заетостта. Интегрирането на ромите е съществена част от съвместните усилия на Съюза и държавите-членки в това отношение. Сегашното управление на европейския семестър насърчава прилагането на съответните специфични за всяка държава препоръки, а заключенията на Съвета 20 юни 2013 г., озаглавени „Към инвестиции в социалната област за растеж и сближаване“ дават допълнителни насоки за усилията за осигуряване на приобщаващ растеж.
- (19) В контекста на горепосочените съображения и набелязаните недостатъци, е необходимо ефективността на

мерките за интегриране на ромите да бъде подобрявана и наблюдавана. Това следва да става при пълно спазване на принципа на субсидиарност и първостепенната отговорност на държавите-членки в тази област, като се има предвид фактът, че събирането на данни на етнически принцип може да бъде чувствителен въпрос и като се има предвид, че държавите-членки следва да избират своя собствен метод на наблюдение, включително подходящите методи за всяко събиране на данни, както и евентуалните показатели.

- (20) Настоящата препоръка има за цел да доразвие различните препоръки, направени преди това в резолюциите на Европейския парламент, заключенията на Съвета и съобщенията на Комисията относно интегрирането на ромите. Тя има за цел да допълни съществуващото антидискриминационно законодателство на Съюза, за да бъде подпомогнато неговото по-ефективно прилагане и спазване.
- (21) Настоящата препоръка не обхваща основаните на националност различия в третирането и не засяга разпоредбите и условията, свързани с правния статут на гражданите на трети държави и лицата без гражданство на територията на държавите-членки съгласно националното право и правото на Съюза, нито правните последствия от този статут.
- (22) В Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾ се настоява държавите-членки по целесъобразност да установят интегриран подход по отношение на специфичните нужди на географските райони, които са най-тежко засегнати от бедност, или на целевите групи, изложени на най-висок риск от дискриминация или социално изключване, като се отдели специално внимание на маргинализираните общности. Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽²⁾ за програмния период 2014—2020 г. включва инвестиционен приоритет по Европейския социален фонд (ЕСФ), насочен към социално-икономическото интегриране на маргинализираните общности като ромите в допълнение към другите структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ)⁽³⁾.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство, обхванати от общата стратегическа рамка, и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 470).

⁽³⁾ ЕСИФ са: Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейският социален фонд (ЕСФ), Кохезионният фонд (КФ), Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и Европейският фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР).

КАТО ОТБЕЛЯВА, ЧЕ:

ЦЕЛ

Целта на настоящата препоръка е да даде насоки на държавите-членки за увеличаване на ефективността на мерките им за постигане на интегриране на ромите и за укрепване прилагането на техните национални стратегии за интегриране на ромите или интегрирани пакети от политически мерки в рамките на по-широки политики за социално приобщаване, целящи подобряването на положението на ромите и преодоляването на всички различия между ромите и останалото население.

Числеността и социалното и икономическото положение на ромското население са много различни в отделните държави-членки. Следователно националният подход към интегрирането на ромите следва да е съобразен с местните специфични обстоятелства и нужди, включително чрез приемането или по-нататъшното прилагане на политики, насочени към маргинализираните групи и групи в неравностойно положение, например ромите, в по-широк контекст.

Настоящата препоръка е изрично насочена към мерките за насърчаване интегрирането на ромите, без да има за цел изключването на други маргинализираните групи и групи в неравностойно положение. Мерките за интегриране следва да се основават на едни и същи принципи в сравними условия.

ПРЕПОРЪЧВА НА ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ:

1. СЪЩНОСТНИ ВЪПРОСИ НА ПОЛИТИКАТА

Ефективни политически мерки

1.1. С оглед насърчаването на пълното равенство на ромите на практика, да предприемат ефективни политически мерки за осигуряване на тяхното равно третиране и зачитането на основните им права, включително равния достъп до образование, трудова заетост, здравеопазване и жилищно настаняване. Тази цел би могла да бъде постигната чрез общи или целенасочени мерки, включително специални мерки за предотвратяване или компенсиране на неравностойно положение, или чрез комбинация от двете, като се отделя особено внимание на измерението, свързано с пола.

1.2. Да приемат мерки, които могат да се основават на социално-икономически показатели като висока трайна безработица, ниво на образование и здравни параметри, или могат да бъдат насочени към географски райони, които са маргинализираните и/или сегрегирани.

Достъп до образование

1.3. Да вземат ефективни мерки за осигуряване на равно третиране и пълен достъп на ромските момчета и момичета до качествено общо образование и да направят необходимото всички ромски ученици да завършват поне задължителната степен на образование⁽⁴⁾. Тази цел би могла да бъде постигната чрез мерки като:

⁽⁴⁾ Правото на детето на образование е залегнало в член 28 от Конвенцията на ООН за правата на детето.

- а) премахване на всякаква сегрегация в училище;
- б) слагане край на всякакви неоснователни записвания на ромски ученици в училища за деца със специални нужди;
- в) намаляване на процента на преждевременно напусналите училище ⁽¹⁾ на всички степени на образованието, включително в средното образование и професионалното обучение;
- г) повишаване на достъпа до образование и грижи в ранна детска възраст, както и на тяхното качество, включително целенасочена подкрепа според нуждите;
- д) отчитане на нуждите на отделните ученици и съответното съобразяване с тях, в тясно сътрудничество със семейството;
- е) използване на приобщаващи и персонализирани методи на преподаване и учене, включително учебна помощ за изоставащите в ученето, и мерки за борба с неграмотността, както и насърчаване на осигуряването и използването на извънкласни дейности;
- ж) насърчаване по-активното участие на родителите и подобряване подготовката на учителите, където е уместно;
- з) насърчаване участието на ромите в цикъла на обучение и завършването на средно и висше образование;
- и) разширяване на достъпа до втори шанс за образование и учене за възрастни, като се оказва подкрепа за премиването между различните степени на образование и за придобиването на умения, съобразени с нуждите на пазара на труда.

Достъп до заетост

- 1.4. Да вземат ефективни мерки за осигуряване на равно третиране на ромите по отношение на достъпа до пазара на труда и възможностите за заетост. Тази цел би могла да бъде постигната чрез мерки като:
- а) подпомагане на първоначалния професионален опит, професионалното обучение, обучението в процеса на работа, ученето през целия живот и развитието на уменията;
 - б) насърчаване на самостоятелната заетост и предприемачеството;
 - в) предоставяне на равен достъп до основните обществени услуги по заетостта, наред с услуги в подкрепа на отделни търсещи работа лица, с акцент върху индивидуализираното професионално ориентиране и индивидуалното планиране на действията, и когато е приложимо — насърчаване на възможностите за наемане на държавна служба;

⁽¹⁾ Вж. Препоръка на Съвета от 28 юни 2011 г. относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище (ОВ С 191, 1.7.2011 г., стр. 1). Сред приетите от Европейския съвет водещи цели на стратегията „Европа 2020“ е тази да се намали процентът на преждевременно напусналите училище до по-малко от 10 % и да се гарантира, че поне 40 % от младото поколение имат висше образование или равностойна на него квалификация.

дуалното планиране на действията, и когато е приложимо — насърчаване на възможностите за наемане на държавна служба;

- г) премахване на пречките, в това число и дискриминацията, пред (повторното) излизане(то) на пазара на труда.

Достъп до здравеопазване

- 1.5. Да вземат ефективни мерки за осигуряване на равното третиране на ромите при достъпа до общодостъпни здравни услуги ⁽²⁾ въз основа на общовалидни критерии за допустимост. Тази цел би могла да бъде постигната чрез мерки като:

- а) премахването на всички пречки пред достъпа до системата на здравеопазване, която е достъпна за цялото население;
- б) подобряването на достъпа до медицински прегледи, грижи преди и след раждането и семейно планиране, както и до сексуалното и репродуктивното здравеопазване, които се предоставят на общо основание от националните служби за здравеопазване;
- в) подобряването на достъпа до програми за безплатна ваксинация, насочени към децата, и програми за ваксинация, насочени по-специално към най-силно изложените на рискове групи и/или към живеещите в маргинализирани и/или отдалечени райони;
- г) насърчаване осведомеността по въпросите на здравето и здравеопазването.

Достъп до жилищно настаняване

- 1.6. Да вземат ефективни мерки за осигуряване на равното третиране на ромите при достъпа до жилищно настаняване. Тази цел би могла да бъде постигната чрез мерки като:

- а) премахването на всякаква пространствена сегрегация и насърчаването на десегрегацията;
- б) насърчаването на недискриминационния достъп до настаняване в социални жилища;
- в) осигуряването на места за престой на ромите, водещи неуседнал начин на живот, пропорционално на местните нужди;
- г) осигуряването на достъп до комунални услуги (например вода, електричество и газ) и инфраструктура за жилищата, в съответствие с националните нормативни изисквания.

⁽²⁾ Настоящата препоръка не засяга разпоредбите на Директива 2004/38/ЕО, според която от гражданите на Съюза се изисква при движението си в него да „притежават достатъчно средства за себе си и за членовете на семейството си, с цел да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава-членка през времето си на пребиваване и притежават пълно здравно застрахователно покритие в приемащата държава-членка“.

- 1.7. Когато е уместно, да гарантират, че кандидатурите на местните органи по проекти за обновление на градската среда включват интегрирани интервенции по отношение на жилищното настаняване в полза на маргинализирани общности.
- 1.8. Да насърчават ръководеното от местните общности развитие и/или интегрираните териториални инвестиции, подпомагани по линия на ЕСИФ.

Финансиране

- 1.9. Да разпределят достатъчно средства за изпълнение и наблюдение на своите национални и местни стратегии и планове за действие от всички налични източници на финансиране (местно, национално, от Съюза и международно) с оглед постигането на целта за интегриране на ромите посредством общи или целеви мерки.
- 1.10. Насърчаването на социалното приобщаване и борбата срещу бедността и дискриминацията, включително *inter alia* социално-икономическото интегриране на маргинализираните общности като ромите, следва да бъдат подпомогнати посредством заделянето на поне 20 % от общата сума на средствата по ЕСФ във всяка държава-членка за инвестиране в хората, както е посочено в членове 3 и 4 от Регламента (ЕС) № 1304/2013.
- 1.11. В зависимост от числеността и социално-икономическото положение на ромските общности и разликата между ромското и неромското население, както и съобразно предизвикателствата, посочени в контекста на европейския семестър за някои държави-членки, да вземат подходящи мерки за включване на интегрирането на ромите като приоритет в споразуменията за партньорство за използване на ЕСИФ ⁽¹⁾ за периода 2014—2020 г.
- 1.12. Да подобрят капацитета си за управление, наблюдение и оценяване с техническа помощ по линия на ЕСИФ и да улеснят използването на национални и съюзни фондове, за да подкрепят изграждането на капацитет на местните органи и организациите на гражданското общество, така че те да могат ефективно да изпълняват проекти.
- 1.13. Да насочат отпускането на публично финансиране за прилагане на националните стратегии за интегриране на ромите или интегрираните пакети от политически мерки към специфичните нужди на ромите или към географските райони, които са най-силно засегнати от бедност и социално изключване, като се взема под внимание измерението, свързано с пола.

2. ХОРИЗОНТАЛНИ ПОЛИТИЧЕСКИ МЕРКИ

Анти-дискриминация

- 2.1. Да продължат усилията си за гарантиране на ефективното практическо прилагане на Директива 2000/43/ЕО, по-

специално като направят необходимото техните национални, регионални и местни административни разпоредби да не са дискриминационни и да не водят до сегрегационни практики. Съответната съдебна практика на Европейския съд по правата на човека следва да служи за отправна точка за съвместимостта на разпоредбите и практиките в този контекст.

- 2.2. Да приложат при необходимост мерки за десегрегация по отношение на ромите на регионално и местно равнище. Политиките и мерките за борба срещу сегрегацията следва да бъдат съпътствани от подходящи програми за обучение и информация, в т.ч. обучение и информация във връзка със защитата на правата на човека, насочени към местните държавни служители и представители на гражданското общество, както и към самите ромите.
- 2.3. Да гарантират в случай на принудително изселване пълното спазване на правото на Съюза, както и на останалите международни задължения в областта на правата на човека като например разпоредбите на Европейската конвенция за правата на човека.
- 2.4. Да въведат мерки за борба срещу дискриминацията и предрасъдъците по отношение на ромите, наричани понякога „омраза към циганите“, във всички сфери на обществения живот. Тези мерки могат да включват:

- а) повишаване на осведомеността на ромските общности и на широката общественост относно ползите от интегрирането на ромите;
- б) повишаване на осведомеността на широката общественост относно многообразието на обществата и засилване на чувствителността на общественото мнение към проблемите, свързани с приобщаването, пред които са изправени ромите, включително — когато е уместно — чрез включването на тези аспекти в учебните планове и дидактичните материали за общообразователната система;
- в) вземането на ефективни мерки за борба с антиромската реторика и език на омразата, както и преодоляването на расисткия, налагащ стереотипи или под друга форма стигматизиращ начин на говорене или други видове поведение, които биха могли да се разглеждат като подбуждане към дискриминация срещу ромите.

Защита на ромските деца и жени

- 2.5. Да се борят с всички форми на дискриминация, в т.ч. многостранната дискриминация, с които се сблъскват ромските деца и жени, и да се борят срещу насилието, включително домашното насилие, спрямо жените и момичетата, срещу трафика на хора, срещу браковете на непълнолетни и принудителните бракове, както и срещу просията, в която са въввлечени деца, по-специално чрез прилагане на законодателството. За тази цел държавите-членки следва да осигурят участието в тези дейности на

⁽¹⁾ ЕФРР може да бъде използван за подкрепа на инфраструктурни проекти в секторите на здравеопазването, образованието и жилищното настаняване.

всички заинтересовани страни, в т.ч. публичните органи, гражданското общество и ромските общности. В това отношение се насърчава сътрудничеството между държавите-членки при ситуации с трансгранични изменения.

Намаляване на бедността чрез социални инвестиции

2.6. Да се борят срещу бедността и социалното изключване, които засягат хората в неравностойно положение, в т.ч. ромите, чрез инвестиции в човешкия капитал и политики за социално сближаване. Тази цел би могла да бъде постигната чрез мерки като:

- а) подкрепата за ромите на всички етапи от живота им, като се започне възможно най-рано и систематично се решават проблемите, с които те се сблъскват, включително чрез инвестиции в качествено приобщаващо образование и грижи от ранна детска възраст, целенасочени схеми в контекста на „гарантия за младежта“, учене през целия живот и мерки за активен живот на възрастните хора;
- б) прилагането на политики за активно и пълноправно участие в общественния живот чрез подпомагане на (повторното) излизане(то) на пазара на труда чрез целенасочени или общи схеми в подкрепа на заетостта, и насърчаването на един приобщаващ пазар на труда чрез преодоляване на дискриминацията на работното място;
- в) повишаване адекватността и устойчивостта на социалните обезщетения и социалните услуги, предоставяни съгласно националното законодателство на хората в неравностойно положение, в т.ч. ромите, чрез консолидирани помежду си социални политики, чрез опростяване на процедурите и посредством борбата с измамите и грешките; осигуряването на по-широко въвеждане на схеми за социално подпомагане; и осигуряването на подходящо подпомагане на доходите на лицата, които отговарят на условията за това.

2.7. В зависимост от числеността и социално-икономическото положение на своето ромско население, да разгледат възможността интегрирането на ромите да се превърне във важен въпрос в рамките на националните им програми за реформи или националните им социални доклади в контекста на стратегията „Европа 2020“.

Възможности за реализация

2.8. Да подкрепят активното гражданско участие на ромите, като насърчават социалното, икономическото, политическото и културното им участие в общественния живот, в т.ч. на местно равнище, тъй като активното участие на самите роми, в т.ч. чрез техните представители и организации, е от решаващо значение за подобряване на условията им на живот, както и за напредъка по отношение на социалното им приобщаване.

2.9. Ако е приложимо за местните подходи към интеграцията, да насърчават обучението и наемането на квалифицирани медиатори, работещи изключително с ромите, и да използват посредничеството като една от мерките за

преодоляване на неравностойното отношение, на което са подложени ромите, що се отнася до достъпа до качествено образование, заетост, здравеопазване и жилищно настаняване.

2.10. Да извършват информационни дейности за допълнително повишаване на осведомеността сред ромите относно техните права (особено по отношение на дискриминацията и възможностите за търсене на правни средства за защита) и гражданските им задължения.

3. СТРУКТУРНИ МЕРКИ

Действия на местно равнище

3.1. При зачитане на правомощията на регионалните и местните органи, да ги насърчават да разработват местни планове за действие или стратегии или пакети от политически мерки на местно равнище в рамките на по-широките политики за социално приобщаване, които биха могли да включват изходни равнища, сравнителни показатели и измерими цели за интегриране на ромите, както и съответно финансиране.

3.2. Да ангажират регионалните и местните органи и местното гражданско общество в разработването, прилагането и наблюдението на националните си стратегии или интегрирани пакети от политически мерки в рамките на по-широките политики за социално приобщаване. Съответните представители и заинтересовани страни следва да играят роля по отношение на споразуменията за партньорство и оперативните програми, съфинансирани от ЕСИФ. Централните и местните органи следва да си сътрудничат при прилагането на тези стратегии.

За тази цел да осигурят на местните публични органи подкрепа, за да се улесни прилагането на пакети от политически мерки на местно равнище.

3.3. На местно равнище да полагат усилия за прилагане на интегриран подход по отношение на семействата с ромски произход, които са изправени пред редица проблеми, например незавършване на училище, задлъжнялост, бедност и лошо здравословно състояние. За тази цел би могъл да се укрепи капацитетът на местните органи, като се спазва разделението на отговорностите във всяка държава-членка, за да им се даде възможност да работят ефективно в сътрудничество със заинтересованите семейства, както и, например, с училища, организации за закрила на младежта, полиция, органи на общественото здравеопазване, организации за социални грижи и предприятия за социално настаняване.

Наблюдение и оценка на политиките

3.4. Да извършват подходящо наблюдение и оценка на ефективността на своите национални стратегии или интегрирани пакети от политически мерки в рамките на по-широките си политики за социално приобщаване. Това би могло да се осъществява посредством мерки като определянето на изходни равнища или измерими цели или чрез събирането на качествени или количествени данни за социалните и икономическите последици от тези стратегии или мерки, в съответствие с приложимото национално право и правото на Съюза, по-специално по отношение защитата на личните данни.

3.5. Да използват съответните основни показатели или методи за емпирично социално проучване или събиране на данни за редовно наблюдение и оценка на напредъка, особено на местно равнище, което да даде възможност за ефективно докладване относно положението на ромите в държавите-членки с подкрепата на доброволна основа от страна на Агенцията на Европейския съюз за основните права.

Органи за насърчаване на равното третиране

3.6. Да подкрепят работата и институционалния капацитет на органите за насърчаване на равното третиране, като им предоставят съответните ресурси, така че да могат ефективно да осигуряват правна и съдебна помощ на ромите — жертви на дискриминация.

3.7. Да насърчават редовния диалог между своите национални точки за контакти по въпросите на интегрирането на ромите и националните органи за насърчаване на равното третиране.

Национални точки за контакти по въпросите на интегрирането на ромите

3.8. Да осигуряват на националните точки за контакти по въпросите на интегрирането на ромите съответен мандат и подходящи за дейността им ресурси, така че да могат ефективно да координират междусекторното наблюдение на политиките за интегриране на ромите с оглед на тяхното изпълнение, като се зачита разделението на отговорностите във всяка държава-членка.

3.9. Да включват националните си точки за контакти по въпросите на интегрирането на ромите в процесите на вземане на решения относно разработването, финансирането и прилагането на съответните политики. Националните точки за контакти по въпросите на интегрирането на ромите следва да улесняват участието и включването на ромското гражданско общество в прилагането на националните стратегии за интегриране на ромите и местните планове за действие.

Транснационално сътрудничество

3.10. Да насърчават разработването на транснационални форми на сътрудничество на национално, регионално или местно равнище и активното участие в тях чрез инициативи на политиката, по-специално проекти и двустранни или многостранни споразумения, с цел:

а) координиране по въпроси, свързани с трансграничната мобилност на ромите в рамките на Съюза; и

б) подпомагане на взаимното обучение и разпространението на добри практики, например чрез сътрудничество между органите, управляващи структурните фондове, с оглед разработването на ефикасни действия за интегриране на ромите.

3.11. Посоченото в т. 3.10 транснационално сътрудничество следва да допълва мерките, предприети в рамките на националните стратегии за интегриране на ромите и интегрираните пакети от политически мерки в рамките на по-широките политики за социално приобщаване и в рамките на съществуващи споразумения за сътрудничество между държавите-членки, например Стратегията за региона на река Дунав, и други международни организации, например Съвета на Европа и Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ).

4. ДОКЛАДВАНЕ И ПОСЛЕДВАЩИ ДЕЙСТВИЯ

4.1. Да съобщят на Комисията всички мерки, предприети в съответствие с настоящата препоръка, до 1 януари 2016 г.

4.2. След това да съобщават ежегодно на Комисията, в края на всяка година, всички предприети нови мерки, заедно с информация за напредъка по изпълнението на националните си стратегии за интегриране на ромите или интегрираните пакети от политически мерки в рамките на по-широките политики за социално приобщаване.

ПРИКАНВА КОМИСИЯТА:

5.1. Да гарантира, че информацията, предоставяна от държавите-членки, ще служи за основа за изготвянето на годишните доклади на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно изпълнението на националните стратегии за интегриране на ромите и ще допринася за европейския семестър по линия на стратегията „Европа 2020“ чрез формулирането на специфични за всяка държава препоръки.

5.2. Въз основа на това да следи ситуацията отблизо и до 1 януари 2019 г. да направи оценка за необходимостта от преразглеждане и актуализиране на настоящата препоръка.

Съставено в Брюксел на 9 декември 2013 година.

За Съвета

Председател

A. PABEDINSKIENĖ